

Δυο άγνωστοι μεταξύ τους άνδρες, ένας Έλληνας και ένας Κινέζος, περίπου την ίδια εποχή (αρχές Δ΄ αιώνα π.Χ.), επινόησαν την ίδια κατασκευή: Τον χαρταετό. Ήταν ο μαθηματικός και τελευταίος πυθαγόρειος Αρχύτας (440 – 360 π.Χ.) από τον Τάραντα της Κάτω Ιταλίας που χρησιμοποίησε την εφεύρεσή του για να μελετήσει τους νόμους της αεροδυναμικής. Και ο στρατηγός Κουνγκού Φον που δημιούργησε έναν χαρταετό, ο οποίος πετούσε επί τρεις μέρες και του οποίου το κατόρθωμα καταγράφηκε σε κείμενο της κινεζικής δυναστείας των Χαν. Έτσι κι αλλιώς, οι αρχαίοι Έλληνες συμπεριελάμβαναν στην ψυχαγωγία τους και το πέταγμα της σαΐτας (μικρού χαρταετού δίχως σκελετό), όπως φαίνεται από παράσταση σε αγγείο της κλασικής εποχής, που παριστάνει κόρη έτοιμη να την πετάξει.

Η εφεύρεση του Αρχύτα χάθηκε στους αιώνες. Του Κουνγκού Φον έγινε μόδα με το πέταγμά του να εντάσσεται σε μαγικές τελετές για τον εξορκισμό του κακού: Έγραφαν σε χαρτάκια τις αρρώστιες και τις συμφορές τους ή τις επιθυμίες, τα περνούσαν στον σπάγκο και τα έστελναν να συναντήσουν τον αετό.

Γύρω στα 1272, ο νεαρός Βενετσιάνος, Μάρκο Πόλο, γνώρισε τον χαρταετό στην Κίνα του Κουμπλάι Χαν. Όταν, στα 1295, επέστρεψε στην πατρίδα του, έφερε μαζί του και τη γνώση του. Από το 1400, η χρήση του γενικεύτηκε. Κι από τον ΙΖ΄ αιώνα, έγινε αγαπημένη διασκέδαση των πλουσιόπαιδων της Ευρώπης. Ένας Ισπανός μοναχός έγραψε ότι είναι «παιχνίδι της Κυριακής του Πάσχα», επειδή «σηματοδοτεί την Ανάσταση».

Οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης γνώρισαν από τους πρώτους, τους χαρταετούς και τους είπαν «ουστουρμάδες». Οι Πόντιοι, «πουλιά». Οι Σμυρνιοί, «τσερκένια». Οι Επτανήσιοι, «φύσουνα». Το πέταγμα του αετού απλώθηκε σ' όλη τη χώρα κι έγινε έθιμο της Καθαράς Δευτέρας: «Για να πετάξει μακριά κάθε χειμωνιάτικη σκοτούρα, καθώς πια μπαίνει η άνοιξη», κατά μια εκδοχή. Επειδή «αντιπροσωπεύει τη χαρά της ζωής», κατά τον ζωγράφο Δημήτρη Μυταρά.

(Έθνος της Κυριακής, 1.3.2009) (τελευταία επεξεργασία, 28.10.2010)